

Hadforbrydelser i 2020

Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser

Resumé

Denne rapport udgør Rigspolitiets afrapportering vedrørende hadforbrydelser i 2020. Årsrapportens datamateriale består af sager fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS).

Rapporten beskriver politiets monitorering af hadforbrydelsesområdet. Formålet med monitoringsordningen er at styrke politiets registrering af hadforbrydelser og løbende at have et overblik over antallet af hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v.

Årsrapporten viser følgende i forhold til antallet og fordelingen af hadforbrydelser i 2020:

- I 2020 registrerede politiet 635 sager, som efter Rigspolitiets opfattelse kan karakteriseres som hadforbrydelser.
- Antallet af registrerede hadforbrydelsessager er steget med 66 sager svarende til 12 % fra 2019 til 2020. Dette skyldes bl.a. at der er sket en stigning i antallet af sager, der er foregået på internettet og i sager, der er relateret til aktiviteter fra en enkelt bevægelse.
- Der har i 2020 været en række hadforbrydelsessager, hvor COVID-19 har spillet en rolle. Da virus udspringer fra Kina, har man i visse lande konstateret en stigning i hadforbrydelser rettet mod personer med østasiatisk baggrund. I Danmark er der i de COVID-19-relaterede sager kun registreret meget få sager rettet mod personer med østasiatisk baggrund.
- Hadforbrydelserne i 2020 fandt særligt sted inden for kriminalitetstyperne hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b), hærværk, vold og trusler.
- Racistisk motiverede hadforbrydelser var den mest udbredte motivkategori i 2020 (360 sager). Herefter fulgte religiøst motiverede hadforbrydelser (194 sager) og seksuelt orienterede hadforbrydelser (79 sager).
- 43 % (272 sager) af de registrerede hadforbrydelser i 2020 fandt sted på offentligt tilgængelige steder.
- 26 % (164 sager) af de registrerede hadforbrydelser i 2020 fandt sted på internettet (særligt på de sociale medier).
- Ud af de 635 hadforbrydelsessager er der (på tidspunktet for rapportens udarbejdelse) rejst 155 sigtelser i 141 sager mod i alt 118 personer. Der er rejst flest sigtelser for hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b) og vold.
- I de 635 hadforbrydelsessager er der registreret 379 forurettede.

Hadforbrydelser i perioden 2017- 2020 fordelt på motivkategorier (jf. tabel 3)

Motiv	Underkategori	2017	2018	2019	2020
Racistisk motiveret	Nationalitet/etnicitet	56	52	92	115
	Race/hudfarve	103	155	144	142
	Øvrige racistisk motiveret	64	53	76	103
	<i>I alt</i>	<i>223</i>	<i>260</i>	<i>312</i>	<i>360</i>
Religiøst motiveret	Islam	67	63	109	87
	Jødedom	38	26	51	79
	Kristendom	30	14	8	25
	Øvrige trossamfund og menigheder	7	9	12	2
	Hinduisme	0	0	0	1
	Buddhisme	0	0	0	0
	<i>I alt</i>	<i>142</i>	<i>112</i>	<i>180</i>	<i>194</i>
Seksuelt orienteret	Homoseksualitet	68	62	64	63
	Transvestisme/Transkønnethed ¹	13	10	7	15
	Seksualitet i øvrigt	0	2	5	1
	<i>I alt</i>	<i>81</i>	<i>74</i>	<i>76</i>	<i>79</i>
Ikke muligt at specificere motiv ²	<i>I alt</i>	<i>0</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
Alle motivkategorier		446	449	569	635

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

Samlet viser årsrapporten, at politiet i 2020 har behandlet 635 sager om hadforbrydelser motiveret af en række forskellige forhold, hvilket bekræfter, at der er borgere i samfundet, som på baggrund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk³ kan betragtes som udsatte for diskriminerende strafbare handlinger.

Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2020 udgør den sjette årsrapport vedrørende hadforbrydelser offentliggjort af Rigspolitiet. I de tidligere årsrapporter er der indgået data fra 2015 og frem. For at sikre sammenlignelige data vil der i denne årsrapport kun blive inddraget data for de seneste fire

¹ I Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2015 hed denne kategori "Transvestisme", men efter dialog med LGBT Danmark er Rigspolitiet blevet opmærksom på, at det er mere retvisende med den nuværende titel "Transvestisme/Transkønnethed". I monitoringsordningen hedder søgenøglen dog fortsat "Transvestisme".

² I et mindre antal sager har det på grund af manglende oplysninger ikke været muligt at specificere hadmotivet. Sagerne er dog medtaget som hadforbrydelser, idet sagsbehandler, anmelder eller forurettede har angivet, at der kan have været tale om en hadforbrydelse.

³ Med kønsidentitet henvises der til den enkelte persons vedholdende indre og individuelle oplevelse af sit køn, hvilket måske ikke svarer til det ved fødslen tildelte køn. Med kønsudtryk henvises der til måden, hvorpå man viser sit køn som mand eller kvinde, f.eks. ved valg af tøj, frisure, make-up og tale. Hvor kønsidentitet drejer sig om, hvorledes kønnet opleves, drejer kønsudtryk sig således om, hvorledes kønnet udtrykkes.

år (2017-2020). Det skyldes, at monitoringsordningen blev justeret i 2017, og data over omfanget af hadforbrydelser fra 2015 og 2016 ikke er sammenlignelige med opgørelsen fra de senere år (2017-2020). Alle Rigspolitiets årsrapporter vedrørende hadforbrydelser kan findes på politiets hjemmeside (politi.dk).

Politiet udbyder et efter- og videreuddannelses tilbud til politikredsens medarbejdere med det formål at sikre et tilstrækkeligt kompetenceniveau i politikredsene i forhold til identificering og behandling af hadforbrydelser. Politiet har revideret og styrket indholdet af uddannelsen, og den reviderede uddannelse vil blive udbudt fra og med 2022.

Politiet fortsætter endvidere den allerede iværksatte dialog med en række væsentlige interessenter på området. Denne indsats har blandt andet til formål at skabe tillid mellem politiet og udsatte grupper med henblik på at få flere ofre for hadforbrydelser til at anmelde disse sager til politiet.

Læsevejledning

Årsrapporten kan som læses som en sammenhængende rapport, men afsnit 4 og 5, som indeholder alle data fra 2020, kan også med fordel anvendes som opslagsværk.

Indhold

RESUMÉ.....	1
1. INDLEDNING	5
2. POLITIETS MONITERING AF HADFORBRYDELSER.....	6
3. ÅRSRAPPORTENS DATAGRUNDLAG	8
4. HADFORBRYDELSER I 2020.....	9
4.1 ANTAL	9
4.2 GEOGRAFISK FORDELING.....	9
4.3 FORDELING PÅ MÅNEDER.....	10
4.4 KRIMINALITETSTYPE.....	11
4.5 MOTIV.....	13
4.5.1 Racistisk motiverede hadforbrydelser.....	14
4.5.2 Religiøst motiverede hadforbrydelser.....	16
4.5.3 Seksuelt orienterede hadforbrydelser	17
4.6 GERNINGSSTEDER	18
4.6.1 Hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder.....	19
4.6.2 Hadforbrydelser på internettet	19
4.6.3 Hadforbrydelser på arbejdspladser og uddannelsessteder.....	21
4.6.4 Hadforbrydelser i privat bolig	21
4.6.5 Hadforbrydelser på øvrige steder	21
5. GERNINGSPERSONER OG OFRE	21
5.1 GERNINGSPERSONER	22
5.2 OFRE	22
6. OFFERUNDERSØGELSER VEDRØRENDE HADFORBRYDELSER I DANMARK	23
7. TILTAG PÅ HADFORBRYDELSESOMRÅDET	24
LITTERATUR	28

1. Indledning

Denne rapport er Rigspolitiets sjette årsrapport vedrørende hadforbrydelser, idet Rigspolitiet primo 2015 overtog det overordnede ansvar for hadforbrydelsesområdet fra Politiets Efterretningstjeneste (PET). Formålet med årsrapporten er at gøre viden om omfanget og karakteren af hadforbrydelser i Danmark tilgængelig for offentligheden. Herudover skitseres kort politiets indsats på hadforbrydelsesområdet.

Grundet en ændring i Rigspolitiets monitoringspraksis er data fra årsrapporterne vedrørende hadforbrydelser i årene 2017, 2018, 2019 og 2020 ikke direkte sammenlignelige med Rigspolitiets tidligere årsrapporter for 2015 og 2016 (se afsnit 3 vedrørende årsrapportens datagrundlag). Data fra Rigspolitiets årsrapporter vedrørende hadforbrydelser registreret i 2017-2020 er sammenlignelige, da data i denne årrække er indsamlet på baggrund af samme monitoringspraksis.

Politiets arbejde med hadforbrydelser baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet – dvs. at en hadforbrydelse er et strafbart forhold, der har baggrund i gerningspersonens opfattelse af forurettedes race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering. En hadforbrydelse består således af to elementer: En strafbar handling, samt det forhold, at der ligger et diskriminerende udvælgelseselement (et såkaldt hadmotiv) til grund for den strafbare handling. Hadforbrydelser ses typisk i sager vedrørende trusler, vold eller hærværk, men et hadmotiv kan også forekomme ved andre former for strafbare forhold.

Strafbare forhold, der har baggrund i forurettedes race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, kan være en overtrædelse af straffelovens § 266 b (hadefulde ytringer) eller lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. (racediskriminationsloven, der bl.a. kriminaliserer nægtelse af adgang til diskoteker på baggrund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse, tro eller seksuel orientering).

Endvidere kan det ved straffelovsovertrædelser (f.eks. vold, trusler eller hærværk) og særlovsovertrædelser (f.eks. overtrædelse af ordensbekendtgørelsen) være relevant at anvende straffelovens § 81, nr. 6 (strafskærpelsesgrund), såfremt den kriminelle handling helt eller delvist har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende. Fra den 1. maj 2021 blev det endvidere gjort til en strafskærpelsesgrund, hvis den kriminelle handling helt eller delvist har baggrund i andres handicap. Da denne lovændring først trådte i kraft i 2021, har ændringen ikke betydning for denne årsrapport.

Der kan læses mere om de nævnte bestemmelser og deres anvendelsesområde i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om hadforbrydelser, der findes på anklagemyndighedens hjemmeside (Rigsadvokaten 2021).

Politiet har et særligt fokus på at identificere, registrere og efterforske hadforbrydelser. Det skyldes dels, at hadforbrydelser i særlig grad kan have en skadelig effekt for den forurettede, og dels at hadforbrydelser

kan have en skadelig effekt for hele den gruppe som den forurettede tilhører eller opfattes at tilhøre, da gerningspersonen med sin forbrydelse sender et symbolsk signal om denne gruppes sårbarhed, mindreværd og manglende ret til anerkendelse.

2. Politiets monitoring af hadforbrydelser

Rigspolitiet etablerede i 2015 en monitoringsordning på hadforbrydelsesområdet for at styrke politiets indsats på området gennem indsamling af viden. Ordningen har til formål at styrke registreringen af hadforbrydelser, således at der skabes et retvisende billede af antallet af politianmeldte hadforbrydelser og deres fordeling på forskellige motivtyper, kriminalitetstyper, gerningssteder, politikredse m.v. Den løbende monitoring af hadforbrydelsesområdet anvendes samtidig til at sikre kvalitet i politiets registrering og sikre fokus på behandlingen af hadforbrydelser.

Monitoringsordningen indebærer, at hadforbrydelser registreres i politiets systemer via en række søgenøgler, som gør det muligt for politiet at anføre, når der skønnes at være et muligt hadmotiv i den pågældende sag. Søgenøglerne for hadforbrydelser påføres den enkelte sag, som samtidig kategoriseres ud fra, om det strafbare forholds motiv har været gerningspersonens opfattelse af forurettedes race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering, kønsidentitet eller kønsudtryk.

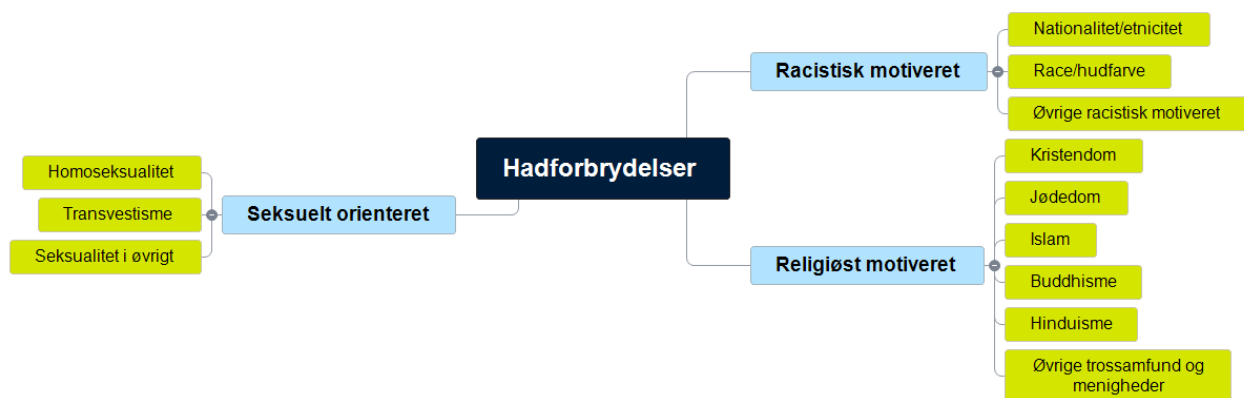
Søgenøglen kan påføres ved sagens oprettelse, f.eks. når der indgiver en anmeldelse til politiet om en hadforbrydelse. Søgenøglen kan også tilknyttes sagen efterfølgende, hvilket f.eks. kan være relevant, hvis den videre efterforskning af sagen viser, at et strafbart forhold, der i første omgang ikke har været anset for en hadforbrydelse, viser sig at være det. På samme måde kan søgenøglerne også fjernes i forbindelse med politiets arbejde med sagen, hvis dét, man i første omgang opfattede som en hadforbrydelse, viser sig ikke at være det.

Ved hjælp af hadforbrydelsessøgenøglerne kan der efterfølgende foretages specifikke dataudtræk for denne sagstype på tværs af forskellige kriminalitetstyper som f.eks. vold, trusler og hærværk.

Alle anmeldelser til politiet registreres i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Her oprettes anmeldelsen som en straffesag, hvis der er tale om, at et strafbart forhold er begået, og der ikke er tvivl om gerningsindholdet. Herudover kan sagerne oprettes som hændelser eller undtagelsesvist og midlertidigt som undersøgelsessager, hvis der ud fra de umiddelbart foreliggende oplysninger er tvivl om, hvorvidt anmeldelsen vedrører et strafbart forhold, eller der er tvivl om gerningsindholdet. Hændelserne og undersøgelsessagerne skal efterfølgende konverteres til straffesager, hvis efterforskningen giver anledning hertil. Både straffesager, hændelser og undersøgelsessager kan registreres som hadforbrydelser via søgenøglerne.

Som det fremgår af figur 1, sondres der i monitoringen af hadforbrydelser mellem tre overordnede motivkategorier: Racistisk motiveret, religiøst motiveret og seksuelt orienteret. Herudover arbejdes der med en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af motivet.

Figur 1: Oversigt over motivkategorier

Kilde: Rigspolitiet

Kategorien "Seksuelt orienterede hadforbrydelser" henviser til de hadforbrydelser, der er motiveret af had mod andres seksuelle orientering. Kategorien omfatter både hadforbrydelser rettet mod personer med en bestemt seksualitet (f.eks. homoseksuelle og biseksuelle) og personer med en bestemt kønsidentitet eller et bestemt kønsudtryk (f.eks. transkønnede og transvestitter)⁴.

For at sikre, at relevante strafbare forhold efterforskes som en hadforbrydelse, er det afgørende, at politiet er opmærksom på, om der foreligger et hadmotiv i den sag, som behandles. Det er endvidere afgørende, at sagerne registreres korrekt, så datakvaliteten sikres til brug for bl.a. analyser af omfanget og karakteren af de hadforbrydelser, der anmeldes til politiet. Rigspolitiet udsendte derfor i 2015, som led i implementeringen af monitoringsordningen, en vejledning til samtlige politikredse om, hvad der karakteriserer en hadforbrydelse, og hvordan man foretager korrekt registrering med søgenøgler på hadforbrydelsesområdet.

På trods af, at der er etableret ensartede procedurer for registreringen af hadforbrydelser, ligger der fortsat en udfordring i at sikre, at alle relevante sager påføres en søgenøgle. Rigspolitiet foretager derfor en løbende vurdering af monitoringsordningen med henblik på at kunne foretage ændringer i denne, hvis det viser sig nødvendigt. I afsnit 3 vedrørende årsrapportens datagrundlag beskrives bl.a. en sådan ændring, som blev foretaget med virkning fra 2017.

⁴ Der henvises til forarbejderne til straffelovens § 266 b.

3. Årsrapportens datagrundlag

Datamateriale

Årsrapporten baserer sig på sagsoplysninger indhentet ved datatræk fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Datamaterialet omfatter både sager, som borgere har anmeldt til politiet, og sager, som politiet har indledt undersøgelse af på eget initiativ. Datatrækkene er foretaget løbende. Der er tale om dynamiske data forstået på den måde, at alle sager ikke nødvendigvis har været færdigbehandlede på tidspunktet for datatrækket, og at der derfor kan være sket ændringer efterfølgende⁵. Med henblik på at fremsøge de sager, der på tidspunktet for datatrækket ikke er påført en søgenøgle, foretager Rigspolitiet også en søgning på en række generelle søgeord relateret til hadforbrydelsesområdet i resuméfeltet (fritekstfelt i politiets sagsstyringssystem) samt en søgning på alle sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 266 b.

Ændring i Rigspolitiets monitoringspraksis

Ultimo 2017 blev Rigspolitiet opmærksom på et antal sager, som kunne karakteriseres som hadforbrydelsessager, men som ikke var påført en hadforbrydelsessøgenøgle, og som ikke kunne fremsøges ved brug af de ovenfor omtalte generelle søgeord. Rigspolitiet besluttede derfor at udvide monitoringen med en række supplerende specifikke søgeord. Med henblik på at sikre et så retvisende datasæt for 2017 som muligt, blev der derfor foretaget en søgning på disse specifikke søgeord for hele 2017, hvilket betød, at det samlede antal hadforbrydelser for 2017, som blev inkluderet i datasættet, blev forøget. Denne nye monitoringspraksis anvendes fortsat. Dette indebærer, at datagrundlaget vedrørende hadforbrydelser registreret i 2017, 2018, 2019 og 2020 ikke er direkte sammenligneligt med de foregående år (2015 og 2016).

For at understøtte en ensartet og øget anvendelse af søgenøgler på hadforbrydelsesområdet, foretager Rigspolitiet en særskilt controlling af hadforbrydelsesområdet⁶.

Identificering og kvalitetssikring af hadforbrydelsessager

Ved hjælp af hadforbrydelsessøgenøglerne, søgningerne i resuméfeltet samt fremsøgningen af alle straffelovens § 266 b-sager og sager vedr. racediskriminationsloven, identificerer Rigspolitiet månedligt et antal sager. For at kvalitetssikre datagrundlaget for rapporten har Rigspolitiet gennemgået hver enkelt sag og foretaget en konkret vurdering af, om sagen bør kategoriseres som en hadforbrydelse. Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningspersonen har fremsat mundtlige eller skriftlige ytringer, men

⁵ For eksempel kan efterforskningen af en given sag vise, at det, der først ansås som en hadforbrydelse, viste sig ikke at være det, eller omvendt. Der kan også ske ændringer i sagskategorierne, således at undersøgelsessager senere konverteres til straffesager.

⁶ Det kan endvidere nævnes, at Rigspolitiet i september 2018 foretog en generel gennemgang og revidering af den samlede søgenøglestruktur i dansk politi med henblik på en forbedret anvendelse af søgenøglerne. Dette indebærer en forenkling af strukturen og en større brugervenlighed i søgenøglerne. I forbindelse med revisionen af søgenøglestrukturen fulgte et controllingsspor, der skal gøre det muligt for Rigspolitiet at følge med i, om søgenøglerne anvendes korrekt. Der er herudover blevet udpeget dataansvarlige medarbejdere i de 12 politikredse.

der forekommer også sager, hvor der ikke foreligger en mundtlig eller skriftlig ytring. Der er derfor også taget højde for, om for eksempel gerningsstedet eller gerningstidspunktet kan indikere et hadmotiv⁷.

Vurderingen af, om der foreligger et hadmotiv i de enkelte sager, tager udgangspunkt i Rigspolitiets nationale vejledning vedrørende registrering af hadforbrydelser og Rigsadvokatens retningslinjer vedrørende hadforbrydelser (Rigsadvokaten 2021) som indeholder eksempler på indikationer for tilstedeværelsen af et hadmotiv i en given sag⁸. Hver enkelt sag er vurderet ud fra de foreliggende oplysninger i sagen, herunder den forurettedes egen beskrivelse af sagen, tilstedeværelsen af relevante mundtlige tilkendegivelser, relevante forhold omkring gerningsstedets karakter samt andre oplysninger, der kan indikere tilstedeværelsen eller fraværet af et hadmotiv. Rigspolitiet arbejder ud fra et såkaldt tvivls- eller forsigtighedsprincip, der indebærer, at alle sager, hvor der foreligger en indikation af, at der kan ligge et hadmotiv bag det strafbare forhold, medtages i monitoreringen. Det vil sige, at der i forbindelse med monitoreringen ikke tages højde for, om det foreliggende bevismateriale i de enkelte sager er tilstrækkeligt til at kunne føre til sigtelse, tiltale eller domfældelse.

Det er vigtigt at nævne, at Rigspolitiets opgørelse af hadforbrydelser er baseret på sager, der er anmeldt til politiet eller på anden vis kommet til politiets kendskab. Rigspolitiet er opmærksom på, at der på hadforbrydelsesområdet findes et betydeligt mørketal – altså et antal sager, der ikke kommer til politiets kendskab gennem anmeldelse eller på anden vis. Der kan læses mere om mørketallet i afsnit 6 vedrørende Justitsministeriets offerundersøgelse.

4. Hadforbrydelser i 2020

4.1 Antal

Der er i 2020 identificeret i alt 635 sager, der efter Rigspolitiets opfattelse kan kategoriseres som hadforbrydelser, og der er hermed tale om en mindre stigning i antallet af registrerede hadforbrydelsessager fra 2019 til 2020. Antallet af registrerede hadforbrydelsessager er således steget med 66 sager svarende til en stigning på 12 % fra 2019 til 2020. Dette skyldes bl.a., at der er sket en stigning i antallet af sager, der er foregået på internettet og i sager, der er relateret til aktiviteter fra en enkelt bevægelse.

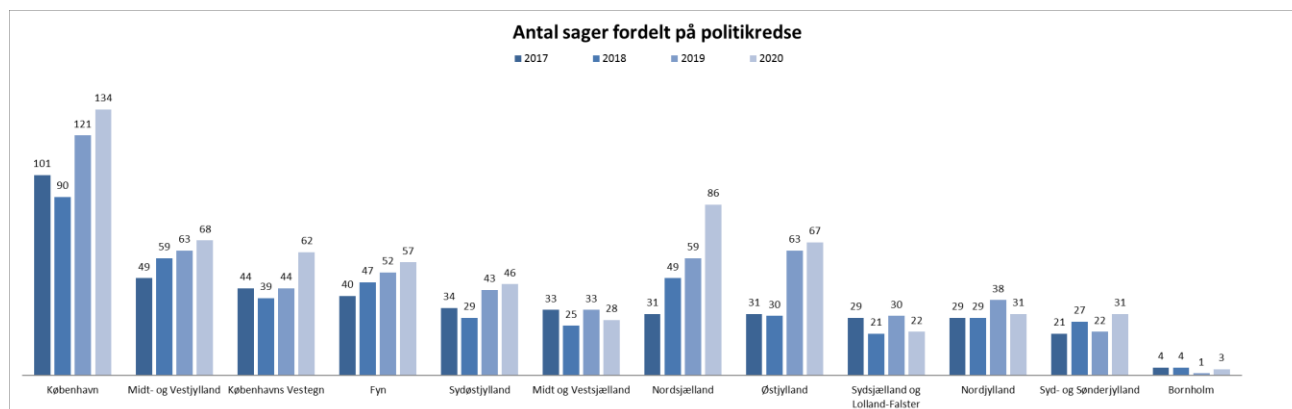
4.2 Geografisk fordeling

Figur 2 viser, hvordan de 635 registrerede hadforbrydelsessager fordeler sig på landets politikredse.

⁷ Dette kunne for eksempel være tilfældet, hvis gerningen har fundet sted på en bar, der er kendt som et sted, der ofte frekventeres af homoseksuelle, eller hvis gerningen har fundet sted i eller ved en religiøs bygning.

⁸ I Rigsadvokatmeddelelsen nævnes følgende indikationer for, at der foreligger et hadmotiv: 1. Mundtlige tilkendegivelser 2. Plakater, graffiti m.v. 3. Mistænkt tilhørsforhold/sympatier og 4. Forurettedes forhold m.v. eller gerningsstedet.

Figur 2: Registrerede hadforbrydelser i 2017, 2018, 2019 og 2020 fordelt på politikredse

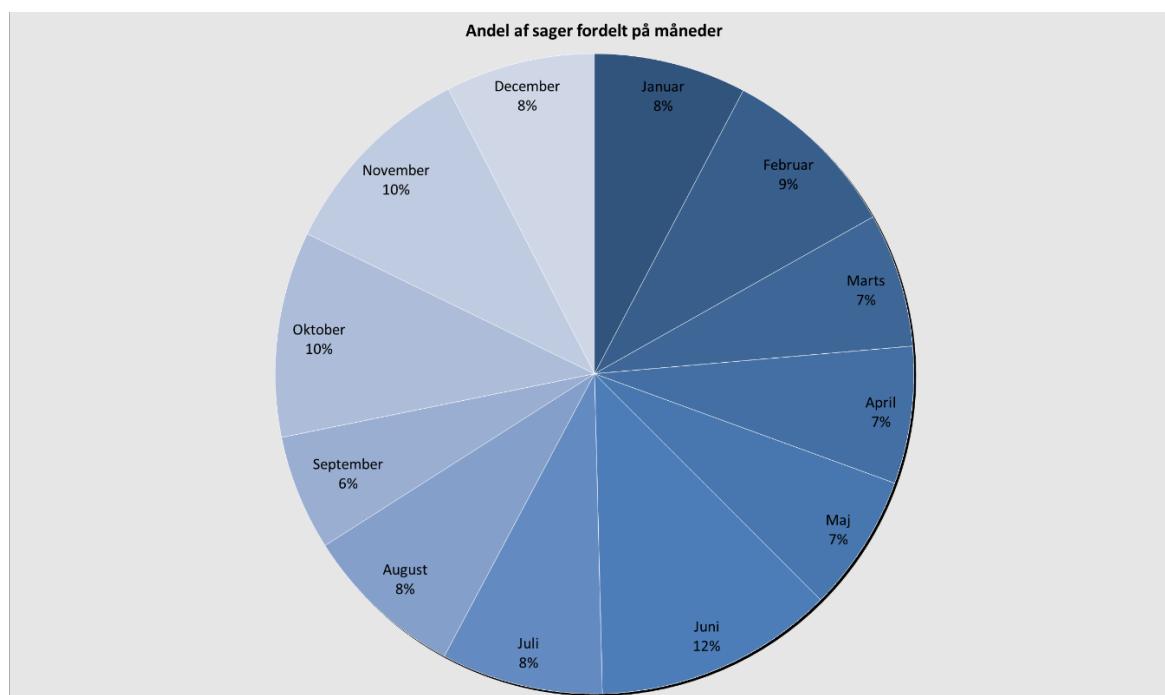
Kilde: Politiets sagsstyringsystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

De fleste sager er lokaliseret i Københavns politikreds, hvor 134 sager – svarende til 21 % af alle sager er registreret. Politikredsen (eksl. Bornholm) med den største procentvise ændring i antallet af sager fra 2019 til 2020 er Nordsjællands politikreds, hvor der er sket en stigning på 44 % (27 sager) i antallet af hadforbrydelsessager. Der er sket en stigning i antallet af sager i hovedparten af politikredsene, mens der i tre politikredse er sket et fald i antallet af sager.

4.3 Fordeling på måneder

Figur 3 viser, hvordan de 635 registrerede hadforbrydelsessager fordeler sig på årets 12 måneder.

Figur 3: Registrerede hadforbrydelser i 2020 fordelt på måneder

Kilde: Politiets sagsstyringsystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

Figuren viser, at de 635 registrerede hadforbrydelsessager i 2020 er relativt jævnt fordelt hen over årets måneder. Fordelt på kvartaler blev den største andel hadforbrydelsessager registreret i fjerde kvartal med 28 % af det samlede antal sager (svarende til 141 sager)⁹.

Fordelingen af sager hen over de 12 måneder varierer ofte for år til år afhængigt af forskellige specifikke hændelser. Der har således tidligere kunne ses en markant vækst i sager i forlængelse af internationale terrorhandlinger eller i forbindelse med årsdagen for Krystalnatten.

I 2020 er juni den måned, hvor der registreret flest hadforbrydelser – 77 sager – svarende til 12 % af alle sager i 2020. Dette beror især på mange racistisk motiverede sager (48 sager), der har fundet sted i kølvandet på bl.a. *Black Lives Matter*-bevægelsens aktiviteter i juni 2020.

4.4 Kriminalitetstype

Datamaterialet indeholder 321 hadforbrydelsessager, der er registreret som undersøgelser eller hændelser, hvilket f.eks. kan hænge sammen med, at der på tidspunktet for registrering har været tvivl om gerningsindholdet, eller hvilken straffebestemmelse sagen skulle kategoriseres under. Som tidligere nævnt kan sagerne dog efterfølgende være blevet konverteret til straffesager. De 321 er opgjort på undersøgelses- eller hændelsessager i tabel 1.

Tabel 1: Hadforbrydelser i 2017, 2018, 2019 og 2020 registreret som hændelser eller undersøgelser

Registrering	2017	2018	2019	2020
Undersøgelser	58	46	74	67
Hændelser	156	179	214	254
I alt	214	225	288	321

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

I 2020 udgjorde hadforbrydelser registreret som undersøgelser og hændelser 51 % af det samlede antal sager, i 2019 udgjorde de ligeledes 51 %, i 2018 udgjorde de 50 % og i 2017 udgjorde de 48 %.

De resterende 314 hadforbrydelsessager fra 2020 er oprettet som straffesager. Tabel 2 viser, hvordan de 314 hadforbrydelsessager, der er oprettet som straffesager, fordeler sig på forskellige kriminalitetstyper.

⁹ Da det samlede antal sager er forholdsvis beskedent, kan selv små udsving i de numeriske værdier føre til store procentvise udsving.

Tabel 2: Hadforbrydelser i 2017, 2018, 2019 og 2020 fordelt på kriminalitetstyper

Kriminalitetstype	2017	2018	2019	2020
Vold	60	49	56	43
Hærværk	50	18	32	52
Hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b)	48	68	100	122
Trusler	23	34	46	45
Røveri	5	2	3	1
Indbrud	2	0	0	0
Tyveri	2	0	0	3
Andre strafbare forhold ¹⁰	42	53	44	48
I alt	232	224	281	314

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

Opgørelsen viser, at hadefulde ytringer bortset fra 2017 har udgjort den største sagskategori. I 2020 er der 122 sager i kategorien hadefulde ytringer svarende til 39 % af straffesagerne. Andelen af sager om hadefulde ytringer udgjorde i 2019 36 % af det samlede antal sager. I 2018 udgjorde de 30 %, og i 2017 udgjorde de 20 %¹¹. Der er således en tendens til, at hadefulde ytringer udgør en større andel af de hadforbrydelsessager, der er registeret som straffesager.

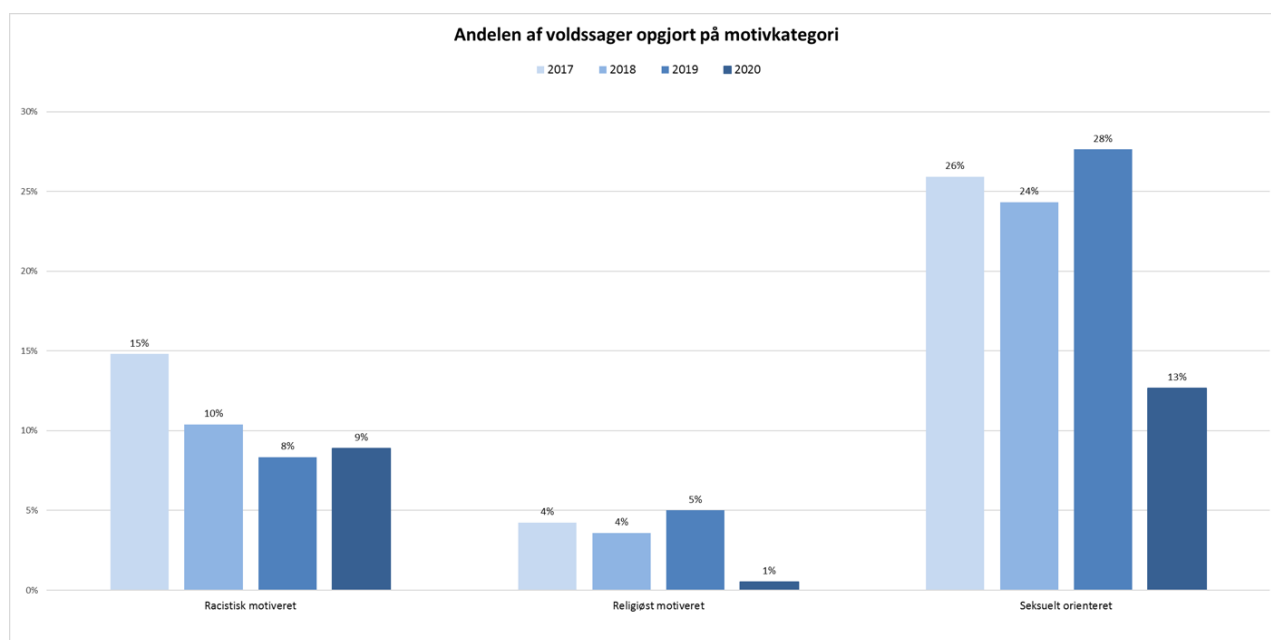
Antallet af registrerede hadforbrydelsessager vedrørende hærværk er steget med 20 sager, svarende til en stigning på 63 %, og hærværk er dermed den kriminalitetstype, der procentvist er steget mest mellem 2019 og 2020. Antallet af sager vedrørende vold er faldet med 13 sager, svarende til et procentvist fald på 23 %. Dette fald skal ses i lyset af det generelle fald, der har været i den anmeldte voldskriminalitet under Covid-19-pandemien (Ejrnæs m.fl. 2021).

Som det fremgår af figur 4 nedenfor, er de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager den motivkategori, hvor sagerne oftest omhandler vold, hvilket er tilfældet i 13 % af de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager i 2020 (10 ud af 79 sager), mens vold til sammenligning udgør 9 % af de racistisk motiverede hadforbrydelsessager (32 ud af 360 sager) og under 1 % af de religiøst motiverede hadforbrydelsessager (1 ud af 194 sager). At andelen af de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager omhandlende vold er faldet betydeligt fra 2019 til 2020, kan muligvis hænge sammen med, at nattelivet var lukket ned i lange perioder i løbet af 2020 pga. Covid-19-pandemien.

¹⁰ Kategorien omfatter en række sager, der ikke falder under de øvrige kategorier, f.eks. sager vedrørende knivloven, brandstiftelse og offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

¹¹ Da det samlede antal sager er forholdsvis beskedent, kan selv små udsving i de numeriske værdier føre til store procentvise udsving.

Figur 4: Andelen af voldssager opgjort på motivkategorier i 2017, 2018, 2019 og 2020

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

I sagerne omhandlede racistisk og religiøst motiverede hadforbrydelser er den hyppigste kriminalitets-type hadefulde ytringer med henholdsvis 19 % og 24 % (henholdsvis 67 og 46 sager), mens hadefulde ytringer kun udgør 10 % af de seksuelt orienterede sager.

4.5 Motiv

Et hadmotiv kan være til stede i strafbare forhold, der har baggrund i forurettedes race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering. Det er i den forbindelse ikke afgørende, om forurettede rent faktisk har den etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering m.v., som gerningspersonen til lægger personen. Det afgørende er gerningspersonens subjektive opfattelse af forurettedes baggrund, og at denne opfattelse har været motiverende for den strafbare handling. Tabel 3 viser, hvordan hadforbrydelserne 2017 - 2020 fordeler sig på motivkategorierne i politiets monitoring, hvor hovedkategorierne er racistisk motiverede, religiøst motiverede og seksuelt orienterede hadforbrydelser. Inden for de tre hovedkategorier skelnes der endvidere mellem en række underkategorier, som giver en nærmere specificering af motivet bag hadforbrydelsen.

Tabel 3: Hadforbrydelser i 2017, 2018, 2019 og 2020 fordelt på motivkategorier

Motiv	Underkategori	2017	2018	2019	2020
Racistisk motiveret	Nationalitet/etnicitet	56	52	92	115
	Race/hudfarve	103	155	144	142
	Øvrige racistisk motiveret	64	53	76	103
	<i>I alt</i>	<i>223</i>	<i>260</i>	<i>312</i>	<i>360</i>
Religiøst motiveret	Islam	67	63	109	87
	Jødedom	38	26	51	79
	Kristendom	30	14	8	25
	Øvrige trossamfund og menigheder	7	9	12	2
	Hinduisme	0	0	0	1
	Buddhisme	0	0	0	0
	<i>I alt</i>	<i>142</i>	<i>112</i>	<i>180</i>	<i>194</i>
Seksuelt orienteret	Homoseksualitet	68	62	64	63
	Transvestisme/Transkønnethed ¹²	13	10	7	15
	Seksualitet i øvrigt	0	2	5	1
	<i>I alt</i>	<i>81</i>	<i>74</i>	<i>76</i>	<i>79</i>
Ikke muligt at specificere motiv ¹³	<i>I alt</i>	<i>0</i>	<i>3</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
Alle motivkategorier		446	449	569	635

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

Der er i 2020 fortsat registreret en overvægt af racistisk motiverede sager, den næststørste kategori er religiøst motiverede sager, og den mindste kategori er seksuelt orienterede sager. Den underkategori, der har flest sager i 2020, er sager motiveret af gerningspersonens opfattelse af forurettedes race/hudfarve med 142 sager.

4.5.1 Racistisk motiverede hadforbrydelser

I alt 360 af de registrerede hadforbrydelsessager i 2020, var racistisk motiverede. Det svarer til 57 % af de i alt 635 registrerede hadforbrydelsessager i 2020. Der er inden for denne kategori tale om et bredt udsnit af både de kriminalitetstyper, som er mest fremtrædende i forbindelse med straffesagerne på hadforbrydelsesområdet, hvilket vil sige vold, trusler, hærværk og hadefulde ytringer, men også andre typer af sager. Hadmotivet er i mange tilfælde identificeret ved, at gerningspersonen har fremsat mundtlige

¹² I Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2015 hed denne kategori "Transvestisme", men efter dialog med LGBT Danmark er Rigspolitiet blevet opmærksomme på, at det er mere retvisende med den nuværende titel "Transvestisme/Transkønnethed". I monitoringsordningen hedder søgenøglen dog fortsat "Transvestisme".

¹³ I et mindre antal sager har det på grund af manglende oplysninger ikke været muligt at specificere hadmotivet. Sagerne er dog medtaget som hadforbrydelser, idet sagsbehandler, anmelder eller forurettede har angivet, at der kan have været tale om en hadforbrydelse.

eller skriftlige racistiske ytringer i forbindelse med det kriminelle forhold, f.eks. i forbindelse med et voldeligt overfald eller fremsættelse af en trussel, jf. eksemplerne nedenfor.

På baggrund af COVID-19s udspring i Kina har man internationalt – fx i USA og i Storbritannien – rapporteret om en stigning i hadforbrydelser begået mod personer med østasiatisk baggrund (Gover m.fl. 2020; Schumann & Moore 2021). Der har også i Danmark været en række hadforbrydelsessager som er relateret til COVID-19-pandemien – fx hvor personer trues med coronavirus. Fire sager af de COVID-19-relaterede hadforbrydelsessager har været rettet mod personer med østasiatisk baggrund.

Gennemgangen af sagerne inden for motivaikategorien *racistisk motiveret* har vist, at det i praksis er vanskeligt at skelne mellem underkategorierne for de racistisk motiverede hadforbrydelser, dvs. om det kriminelle forhold har haft baggrund i forurettedes nationalitet/ethnicitet, race/hudfarve eller øvrige racistiske bevæggrunde¹⁴.

Som nævnt i afsnit 4.4 vedrørende kriminalitetstyper er hadefulde ytringer den hyppigst forekommende kriminalitetstype i racistisk motiverede hadforbrydelsessager med 19 % af sagerne.

På de følgende sider præsenteres en række eksempler på sager omhandlende hadforbrydelser. Eksemplerne i tekstboksene vedrører anmeldte sager, og det er dermed ikke nødvendigvis sager, hvor der efterfølgende er rejst sigtelse eller tiltale eller sket domfældelse. Eksemplerne i tekstboksene stammer fra datasættet, der ligger til grund for denne årsrapport.

Eksempler på racistisk motiverede hadforbrydelser

Vold

- I forbindelse med umotiveret vold udtalte sigtede blandt andet "*fucking perker - din forbandede perker - jeg smadrer dig fandme perker*".

Hærværk

- Der var flere steder på huset malet graffiti, herunder flere hagekors, og blandt andet "*fuck perker*". Ejeren af huset havde anden etnisk oprindelse end dansk.

Som det er blevet påpeget i Rigspolitiets tidligere årsrapporter vedrørende hadforbrydelser, har flere studier vist, at der ses at være en sammenhæng mellem terrorhændelser og det efterfølgende antal af hadforbrydelser med racistisk og religiøst motiv, og at terrorhændelser kan fungere som "trigger events" for stigninger i forekomsten af hadforbrydelser (Williams & Pearson 2016, Williams & Burnap 2016, Williams & Burnap 2015). Eksempelvis viser en amerikansk undersøgelse en sammenhæng mellem terrorangrebet

¹⁴ Denne kategori indeholder sager, hvor det er konstateret, at der har været et racistisk motiv, men hvor det ikke har været muligt at definere motivet som omhandlende enten nationalitet/ethnicitet eller race/hudfarve.

på World Trade Center i 2001 og hadforbrydelser i USA, hvor hadforbrydelser rettet mod muslimer og arabere steg drastisk i ugerne umiddelbart efter terrorhændelsen (King & Sutton 2014). Ligeledes har man internationalt f.eks. set fremkomsten af COVID-19-pandemien som en "trigger event", som har igangsat en bølge af hadforbrydelser mod personer med især østasiatisk baggrund (Schumann & Moore 2021).

4.5.2 Religiøst motiverede hadforbrydelser

I alt 194 af de registrerede hadforbrydelsessager i 2020 var religiøst motiverede. Det svarer til, at 31 % af de i alt 635 registrerede hadforbrydelsessager i 2020 var religiøst motiverede.

Som nævnt i afsnit 4.4 vedrørende kriminalitetstyper er hadefulde ytringer den hyppigst forekommende kriminalitetstype i sagerne omhandlende religiøst motiverede hadforbrydelser.

I 2020 var 45 % af de religiøst motiverede hadforbrydelsessager rettet mod muslimer. I 2019 var den tilsvarende andel 61 %. Antallet af hadforbrydelsessager rettet mod muslimer udgjorde 56 % i 2018 og 47 % i 2017. Muslimer er således den religiøse gruppe, der tegner sig som ofre for den største andel af de registrerede hadforbrydelsessager i 2019. Det bemærkes i den sammenhæng, at muslimer udgør den største religiøse minoritetsgruppe i Danmark, hvorfor det til en vis grad er forventeligt, at politiet modtager forholdsvis flere anmeldelser fra personer med muslimsk baggrund end fra personer fra mindre udbredte trosretninger.

Hadforbrydelsessager omhandlende jødedom tegner sig med 79 sager for det næsthøjeste antal af religiøst motiverede hadforbrydelsessager i 2020. Hadforbrydelsessager rettet mod jøder udgjorde i 2020 41 % af det samlede antal religiøst motiverede sager (194 sager). I 2019 udgjorde hadforbrydelsessager rettet mod jøder 28 % af det samlede antal religiøst motiverede hadforbrydelsessager (svarende til 51 ud af 180 sager), i 2018 udgjorde hadforbrydelsessager rettet mod jøder 23 % af det samlede antal religiøst motiverede hadforbrydelsessager (svarende til 26 ud af 112 sager), mens de i 2017 udgjorde 27 % (svarende til 38 ud af 142 sager). Det numeriske antal og den procentvise andel af hadforbrydelsessager rettet mod jøder er således steget betydeligt siden 2018.

Det Jødiske Samfund i Danmark udgiver årligt en rapport, hvori registrerede antisemitiske hændelser i Danmark beskrives og analyseres. Rapporten bliver udarbejdet på baggrund af de anmeldelser, som AKVAH (Det Jødiske Samfund i Danmarks Afdeling for Kortlægning og Vidensdeling af Antisemitiske Hændelser) modtager. AKVAH registrerede i 2019¹⁵ 37 antisemitiske hændelser fordelt på kategorierne trusler, hærværk, antisemitiske ytringer og diskrimination. De 37 registrerede hændelser i 2019 er 8 hændelser færre end i 2018, hvor AKVAH registrerede 45 antisemitiske hændelser. Antallet af hændelser har

¹⁵ AKVAH's rapport vedrørende hændelser i 2020 er på tidspunktet for udarbejdelsen af Rigspolitiets årsrapport vedrørende hadforbrydelser i 2020 ikke offentliggjort, hvorfor der henvises til AKVAH's rapport vedrørende antisemitiske hændelser i 2019.

varieret de sidste år, idet AKVAH i 2014 og 2018 registrerede over 40 hændelser, mens der blev registreret mellem 20 og 30 hændelser om året i 2015, 2016 og 2017. (Det Jødiske Samfund i Danmark 2020). AKVAH antager, at antallet af antisemitiske hadforbrydelser holdes kunstigt nede, fordi mange danske jøder, af frygt for antisemitisme, undgår at vise, at de er jødiske (Det Jødiske Samfund i Danmark 2019: 7).

I 2020 er der 25 hadforbrydelsessager rettet mod kristendommen og kristne. Dette er markant flere sager end i 2019, hvor der blev registreret 8 sager.

Den store stigning i sager kan primært henføres til en række anmeldelser vedr. en serie trusselsbeskeder i form af sms'er til flere sognepræster i april og maj måned 2020. Omkring 50 pct. af alle sager vedrørende kristendom i 2020 stammer fra disse trusselsbeskeder.

Eksempler på religiøst motiverede hadforbrydelser

Hærværk

- Der var malet en jødestjerne og ord på tysk på forurettedes postkasse, hvor der stod "*ich bin jude*".
- Gangbro påmalet graffiti med ordlyden "*muslim = cancer*".

Trussel på livet

- Forurettede har på et socialt medie modtaget trusler på livet fra andre brugere. Forurettede har, efter at være konverteret fra islam til kristendom, modtaget en række trusler herunder om at blive slået ihjel samt at få skåret kønsdelen af.

4.5.3 Seksuelt orienterede hadforbrydelser

63 ud af de 79 seksuelt orienterede hadforbrydelsessager i 2020 var rettet mod homoseksuelle, men der ses også flere eksempler på sager, der omhandler hadforbrydelser mod transpersoner.

En sammenligning med de to øvrige motivkategorier viser – ligesom 2017, 2018 og 2019 - at der i de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager oftere er flere involverede gerningspersoner, end det er tilfældet i de racistisk og religiøst motiverede hadforbrydelsessager. I 37 % af de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager var der to eller flere gerningspersoner. Dette gør sig gældende i 19 % af de racistisk motiverede sager og 8 % af de religiøst motiverede sager¹⁶. Det bemærkes, at disse sammenligninger er

¹⁶ I alle tre motivkategorier indgår der sager, hvor antallet af gerningsmænd er ukendt, og det kan derfor ikke udelukkes, at nogle af disse sager også kan omhandle to eller flere gerningsmænd. I de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager var antallet af gerningspersoner ukendt i 9 % af sagerne (6 sager). I de racistisk motiverede hadforbrydelsessager var antallet af gerningspersoner ukendt i 22 % af sagerne (71 sager) og i de religiøst motiverede hadforbrydelsessager var antallet af gerningspersoner ukendt i 27 % af sagerne (48 sager).

baseret på et forholdsvist lille antal sager, hvorfor det ikke kan udelukkes, at forskellene kan være udtryk for tilfældigheder. Dog er det sjette år i træk, at denne fordeling viser sig.

Som nævnt i afsnit 4.4 vedrørende kriminalitetstyper udgjorde voldssager 13 % af de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager i 2020 (10 ud af 79 sager). Dette er en mindre andel end de sidste 3 år, hvor cirka en fjerdedel af de seksuelt orienterede hadforbrydelsessager har omhandlet vold.

Sammenlignes politikredsene på tværs fremgår det, at 34 % (27 sager) af alle seksuelt orienterede sager i 2020 fandt sted i Københavns politikreds, mens Fyns Politi har den næststørste andel af det samlede antal seksuelt orienterede hadforbrydelsessager med 22 % (17 sager).

Eksempler på seksuelt orienterede hadforbrydelser

Vold

- Forurettet blev overfaldet af en mand med et knytnæveslag. Forud for knytnæveslaget kaldte manden forurettede for "bøsse", "svans" og "faggot", ligesom gerningsmanden råbte "jeg gider ikke bøsser" og "jeg gider ikke gå ved siden af en svans".
- Forurettede adspurgt om pågældende var bøsse. Herefter kaldte mistænke ham for "bøsserøv" flere gange samtidig med, at han sparkede forurettede, slog ham i hovedet og spyttede på ham.

Hadefuld tale

- En person udtalte sig højroset og nedladende om de forurettedes seksuelle orientering ved et tilfældigt møde på gaden, herunder kaldte han dem: "bøsserøve", "fucking bøsserøv", "luder" og "din bøsse".

4.6 Gerningssteder

Tabel 4 viser de registrerede hadforbrydelsers fordeling på forskellige typer af gerningssteder. Opgørelsen tager udgangspunkt i den gerningsstedsregistrering, som politiet foretager i hver enkelt sag ud fra en række foruddefinerede gerningsstedstyper¹⁷. Disse gerningsstedstyper er herefter inddelt i seks overordnede kategorier: "Offentligt tilgængelige steder", "Restaurant/beværtning/diskotek", "Privat bolig", "Arbejde/uddannelse", "Internettet" og "Øvrige". Et antal sager indeholder ikke oplysninger omkring gerningsstedet og er derfor kategoriseret som "Ukendt".

¹⁷ I de tilfælde, hvor politikredsens sagsbehandler ikke har påsat sagen en gerningsstedstype, har Rigspolitiet ifm. monitoringen påsat en gerningsstedstype.

Tabel 4: Hadforbrydelser i 2017, 2018, 2019 og 2020 fordelt på gerningsstedstyper

Gerningssted	2017	2018	2019	2020
Offentligt tilgængelige steder	174	193	236	272
Internettet	73	89	128	164
Arbejdsplads/uddannelsessted	25	31	27	18
Privat bolig	74	74	101	126
Restaurant/beværtning/diskotek ¹⁸	22	15	20	14
Øvrige	53	30	45	28
Ukendt	25	17	12	13
I alt	446	449	569	635

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

Af tabellen fremgår det, at det hyppigst forekommende gerningssted i 2020 er offentligt tilgængelige steder, det næsthypigste sted er internettet og det tredjehypigste sted er privat bolig. I perioden 2017-2020 ses der en tendens til, at internettet som gerningssted for hadforbrydelser er vokset. Der er således en stigning fra 16 % i 2017 til en andel på 26 % i 2020.

4.6.1 Hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder

I alt 272 af de 635 registrerede hadforbrydelser i 2020 blev begået på offentligt tilgængelige steder. Det svarer til, at 43 % af alle registrerede hadforbrydelsessager i 2020.

191 af de hadforbrydelsessager, hvor gerningsstedet er et offentligt tilgængeligt sted, drejer sig om racistisk motiverede sager, 43 drejer sig om religiøst motiverede sager, og 37 drejer sig om seksuelt orienterede sager.¹⁹ Den hyppigste kriminalitetstype på offentligt tilgængelige steder i 2020 omhandler vold (34 sager). Herudover vedrører sagerne blandt andet hadefulde ytringer (39 sager), hærværk/graffiti (31 sager) og trusler (15 sager).

4.6.2 Hadforbrydelser på internettet²⁰

Internettet er med 164 af de i alt 635 sager den andenstørste gerningsstedskategori. I 2020 udgjorde hadforbrydelsessager på internettet dermed 26 % af det samlede antal hadforbrydelsessager.

Ud af de 164 sager, hvor gerningsstedet er registreret som internettet, drejer 99 sager sig om religiøst motiverede sager, 51 sager drejer sig om racistisk motiverede sager, 14 sager drejer sig om seksuelt orienterede sager og i 2 sager var det ikke muligt at fastlægge hadmotivet. Dette svarer til, at 60 % af

¹⁸ Kategorien "Restaurant/beværtning/diskotek" kan også siges at vedrøre hadforbrydelser på offentligt tilgængelige steder, men er her opgjort særskilt, fordi den i høj grad omfatter hadforbrydelser i nattelivet.

¹⁹ I én sag var det ikke muligt at specificere hadmotivet.

²⁰ Hadforbrydelser på internettet dækker over hadforbrydelser på elektroniske medier i bred forstand dvs. både sager der er sket på hjemmesider, sociale medier, e-mail og beskedtjenester herunder SMS.

hadforbrydelsessagerne på internettet var religiøst motiveret, 31 % var racistisk motiveret og 9 % var seksuelt orienteret.

Blandt de religiøst motiverede hadforbrydelsessager fandt 51 % af sagerne (svarende til 99 ud af 194 sager) sted på internettet, mens henholdsvis 14 % af de racistisk motiverede hadforbrydelsessager (svarende til 51 ud af 360 sager) og 9 % af seksuelt orienterede hadforbrydelsessager (svarende til 14 ud af 79 sager) fandt sted på internettet. Procentmæssigt er der således en markant højere andel af de religiøst motiverede hadforbrydelsessager, der finder sted på internettet. Blandt de religiøst motiverede hadforbrydelsessager på internettet var 32 rettet mod islam og muslimer svarende til 40 % af samtlige hadforbrydelsessager omhandlende islam, mens 51 var rettet mod jødedom og jøder svarende til 73 % af samtlige hadforbrydelsessager omhandlende jødedom.

Som tabel 5 viser, var der 88 hadforbrydelsessager i 2020, der fandt sted på sociale medier. Facebook var den hyppigst forekommende platform med 56 hadforbrydelsessager svarende til 34 % af alle sagerne på internettet. E-mail og SMS var den næstmest udbredte metode på mobil-/internettet med 57 sager svarende til 35 % af alle sager.

Tabel 5: Hadforbrydelsessager i 2017, 2018, 2019 og 2020 på mobil-/ internettet – fordeling på medier

Medie	2017	2018	2019	2020
Sociale medier – heraf på Facebook	65 – heraf 58 på Facebook	83 – heraf 72 på Facebook	100 – heraf 70 på Facebook	88 – heraf 56 på Facebook
Hjemmesider	2	1	7	19
E-mail og SMS	5	4	19	57
Ukendt	1	1	2	0
I alt	73	89	128	164

Kilde: Politiets sagsstyringssystem (POLSAS). Data bearbejdet af Nationalt Forebyggelsescenter, Rigspolitiet

I et norsk studie, der omhandler udviklingen inden for højreekstremisme i Norge, berøres blandt andet hadefulde ytringer på internettet. I studiet konkluderes det, at arenaerne for ekstremistisk aktivisme i høj grad er flyttet fra det fysiske rum til internettet, blandt andet i form af sociale medier, blogs og hjemmesider. I studiet beskrives det, hvordan denne ændring har medført både positive og negative konsekvenser. På den positive side medfører den øgede ageren på internettet, at der bliver færre muligheder for fysiske og voldelige sammenstød mellem meningsmodstandere, mens den øgede ageren på internettet på den negative side betyder, at tærsklen for at fremsætte hadefulde ytringer er blevet lavere, og at det sandsynligvis har været med til at øge antallet af hadefulde ytringer på internettet markant. Derudover påpeges det i studiet, at en negativ konsekvens ved den øgede onlineaktivitet er, at aktivismen ikke længere er knyttet til specifikke geografiske steder, hvor der ofte findes lokale forebyggelsestiltag. Dermed er der en risiko for, at de personer, der ytrer sig hadefuldt på internettet, ikke opdages (Bjørge 2018: 30 - 33).

Som et led i Ytringsfrihedskommissionens arbejde med at vurdere ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark foretog Justitsministeriets Forskningskontor i 2019 en undersøgelse af forskellige gruppers holdninger til og oplevelser med ytringsfrihed i Danmark. Af undersøgelsen fremgår det, at befolkningen i vid udstrækning har kendskab til ytringsfrihedens begrænsninger, og at der generelt er overensstemmelse mellem, hvad befolkningen *tror*, det er ulovligt at ytre, og hvad de mener, der *bør* være ulovligt at ytre (Justitsministeriets Forskningskontor 2020A: 2). Respondenterne i undersøgelsen blev blandt andet bedt om at forholde sig til en racistisk ytring fremsat i et åbent opslag på Facebook, der typisk ville være strafbar. Her fremgik det, at 65 % *troede*, at ytringen var ulovlig og, at 70 % mente, at ytringen *burde* være ulovlig. Der var dermed flere respondenter, der mente, at den ulovlige racistiske ytring burde være ulovlig, end respondenter, der troede, at ytringen var ulovlig (Justitsministeriets Forskningskontor 2020A: 29-30).

4.6.3 Hadforbrydelser på arbejdspladser og uddannelsessteder

I alt 18 af de 635 hadforbrydelser i 2020 fandt sted på forurettedes arbejdsplads eller uddannelsessted. Ud af de 18 sager, hvor gerningsstedet er registreret som enten arbejdsplads eller uddannelsessted, drejer 16 sig om racistisk motiverede sager, én sag drejer sig om en religiøst motiverede sag og én drejer sig om seksuelt orienteret sag.

4.6.4 Hadforbrydelser i privat bolig

126 ud af de 635 hadforbrydelsessager i 2020 blev begået i eller i umiddelbar nærhed af forurettedes, gerningspersonens eller en anden impliceret persons private bolig (f.eks. opgang til lejlighed). 77 af sagerne, der er registreret med privat bolig som gerningssted, er racistisk motiveret, 33 er religiøst motiveret, og 16 er seksuelt orienteret.

4.6.5 Hadforbrydelser på øvrige steder

Kategorien "Øvrige steder" omfatter primært gravpladser og religiøse institutioner samt offentlige institutioner (f.eks. børneinstitutioner) og asylcentre. 28 af de registrerede hadforbrydelsessager i 2020 fandt sted på "øvrige steder". 2 af de 28 sager er foregået på et asylcenter eller udrejsecenter. 14 af de 28 sager fandt sted på en gravplads eller religiøs institution.

5. Gerningspersoner og ofre

Dette afsnit baserer sig på personoplysninger fra de 635 hadforbrydelsessager fra 2020. De enkelte sager indeholder alene oplysninger om de involverede personers køn, nationalitet, og alder, hvorfor det på bag-

grund af datamaterialet kun er muligt at tegne et overordnet billede af, hvad der karakteriserer hadforbrydernes ofre samt sigtede personer i hadforbrydelsessagerne²¹. Det bemærkes samtidig, at der, grundet det forholdsvist lave antal registrerede sager samt det antageligt høje mørketal, er en vis usikkerhed forbundet med opgørelserne, som derfor ikke nødvendigvis giver et repræsentativt billede af gerningspersoner og ofre i sager om hadforbrydelser.

5.1 Gerningspersoner

Ud af de 635 hadforbrydelsessager i 2020, er der rejst sigtelse i 141 af sagerne. Der er 155 sigtelser i alt, idet der i 10 af sagerne er rejst sigtelse mod mere end én person. Der er rejst sigtelse mod 118 unikke personer, og 9 af disse personer, er sigtet for flere forhold.

I 56 af de 141 sager, hvori der er rejst sigtelser, drejer sagen sig om hadefulde ytringer (straffelovens § 266 b), som også er den kriminalitetstype, hvor der var flest registrerede hadforbrydelsessager i 2020 (se tabel 2). Der er ligeledes rejst sigtelse i 23 sager omhandlende vold, og 18 gange er der rejst sigtelse i sager om trusler.

Ud af de 155 sigtelser er der i 142 af sigtelserne tale om en sigtet mand og i 13 af sigtelserne tale om en sigtet kvinde. 106 ud af de 118 unikke sigtede personer havde dansk statsborgerskab²², mens de resterende 12 sigtede personer fordelte sig på 10 andre nationaliteter.

Alderen på de sigtede spænder vidt, da den yngste sigtede var 15 år, og den ældste sigtede var 86 år. Gennemsnitsalderen på de sigtede i de 155 sigtelser, der er rejst, er 39,5 år, hvilket er højere end gennemsnitsalderen for f.eks. voldsforbrydelser generelt. Her skal der dog tages forbehold for, at tallene baserer sig på et begrænset antal personer.

5.2 Ofre

Opgørelserne over ofre for hadforbrydelser er baseret på oplysninger om 379 forurettede, der er kategoriseret som forurettede eller anmelder/forurettet i 227 hadforbrydelsessager. Det vil sige, at der på en del sager optræder flere forurettede på samme sag. Ud af disse 379 forurettede er der 332 forurettede individer, og af disse 332 personer er 190 mænd og 142 kvinder²³.

²¹ Sagsoplysningerne er baseret på datatræk fra primo august 2021.

²² Det bemærkes, at opgørelsen både indebærer personer, der er tildelt dansk statsborgerskab ved fødslen og personer, der har fået tildelt dansk statsborgerskab senere i livet.

²³ Der er forskellige årsager til, at der ikke indgår oplysninger fra alle 635 hadforbrydelsessager i denne opgørelse. Dels er der i et antal sager ikke angivet en forurettet, dels har det i et antal sager ikke været muligt at afgøre, om anmelderen i sagen er identisk med den forurettede.

222 personer af de 332 forurettede personer er danske statsborgere²⁴. De resterende 110 forurettede repræsenterer 37 forskellige nationaliteter. Det er værd at bemærke forskellen i nationalitetsfordelingen ved gerningspersoner og ofre, idet ca. 10 % af gerningspersonerne ikke er danske statsborgere, mens det gælder for ca. 30 % af de forurettede.

Ligesom for gerningspersonerne ses der et stort spænd i de forurettedes aldre, idet den yngste forurettede var 5 år og den ældste 85 år. Gennemsnitsalderen for de forurettede er 35,5 år.

6. Offerundersøgelser vedrørende hadforbrydelser i Danmark

Selvom Rigspolitiet som nævnt arbejder målrettet på at gøre statistikken over hadforbrydelser så retvisende som muligt, er der fortsat et betydeligt mørketal²⁵ i form af sager, som ikke kommer til politiets kendskab. Derfor udgør offerundersøgelser en vigtig kilde i forhold til viden om det samlede omfang af hadforbrydelser i Danmark. Offerundersøgelserne kan give et indtryk af mørketallet på området og karakteren af hadforbrydelserne og kan således supplere politiets data, når indsatsen på hadforbrydelsesområdet skal tilrettelægges. I den forbindelse er det dog vigtigt at være opmærksom på, at forskellige offerundersøgelser anvender forskellige definitioner af hadforbrydelsesbegrebet, hvilket gør, at de ikke altid er sammenlignelige med politiets opgørelser, som baserer sig på en strafferetlig afgrænsning af hadforbrydelsesbegrebet (se nærmere om hadforbrydelsesbegrebet i indledningen til denne rapport).

Justitsministeriets Forskningskontor har, siden 2008, i den årlige offerundersøgelse belyst voldsofres opfattelse af, om den voldshændelse, som de var udsat for, var motiveret af racisme eller ofrets (formodede) seksuelle orientering (homo- eller transfobi).²⁶ Fra og med 2019 er der også spurgt om, i hvilket omfang volden – efter ofrets opfattelse – er motiveret af ofrets kønsidentitet (Justitsministeriets Forskningskontor 2020B: 80).²⁷

Af den seneste undersøgelse, som omhandler data fra perioden 2008-2019, fremgår det, at 8 % af voldsofrene mener, at volden mod dem helt sikkert var motiveret af racisme. Det svarer til, at mellem 4.300 og 5.800 personer mellem 16 og 74 år årligt udsættes for racistisk motiveret vold ifølge offerundersøgelsen. Der er signifikant flere mandlige end kvindelige voldsofre, der angiver, at volden begået mod dem var eller måske var racistisk motiveret.

²⁴ Det bemærkes, at opgørelsen både omfatter personer, der er tildelt dansk statsborgerskab ved fødslen og personer, der har fået tildelt dansk statsborgerskab senere i livet.

²⁵ Den kriminalitet, der ikke politianmeldes eller på anden vis registreres af politiet.

²⁶ Fra og med 2020-undersøgelsen er der desuden spurgt ind til offerets opfattelse af tilstedeværelse af et eventuelt hadmotiv i forbindelse med udsathed for hærværk. Offerundersøgelsen vedr. udsathed for hadforbrydelser i forbindelse med vold og hærværk vedr. 2020 er på tidspunktet for udarbejdelsen af nærværende årsrapport ikke offentliggjort.

²⁷ Fra og med 2020-undersøgelsen er der spurgt om, i hvilke omfang, der efter offerets opfattelse er tale om vold der er motiveret af offerets (formodede) religiøse overbevisning.

3 % af voldsofrene angiver, at volden mod dem helt sikkert var motiveret af homo- eller transfobi. Det svarer til, at mellem 1.500 og 2.500 personer mellem 16 og 74 år årligt udsættes for vold på baggrund af deres (formodede) seksuelle orientering. Der er, modsat tilfældet for de racistisk motiverede voldstilfælde, ingen statistisk signifikant forskel mellem andelen af kvinder og mænd, der angiver, at volden begået mod dem var eller måske var motiveret af homo- eller transfobi. Beregningerne i Offerundersøgelsen er baseret på meget få observationer, og resultaterne er derfor behæftet med betydelig usikkerhed, for såvel vold motiveret af racisme som homo- eller transfobi.

Justitsministeriets seneste offerundersøgelse viser, at anmeldelsestilbøjeligheden i forhold til hadmotiverede voldsforbrydelser tilsyneladende ikke adskiller sig væsentligt fra anmeldelsestilbøjeligheden for andre voldsforbrydelser, idet 42 % af ofrene for vold motiveret af racisme og 36 % af ofrene for vold motiveret af homo- eller transfobi selv har anmeldt volden. Blandt voldsofre generelt er denne andel i den samme periode (2008-2019) 36 %.

For første gang i offerundersøgelsen har man i 2020 undersøgt omfanget af udsathed for hadefulde ytringer på internettet (Justitsministeriets Forskningskontor 2021). Undersøgelsen viser, at 0,5 % af befolkningen har oplevet sig udsat for hadefulde ytringer på internettet inden for de sidste 12 måneder. Det svarer til ca. 21.100 personer om året (Justitsministeriets Forskningskontor 2021: 21).²⁸

7. Tiltag på hadforbrydelsesområdet

Øget anmeldelsestilbøjelighed

Politiet har kontinuerligt fokus på at øge anmeldelsestilbøjeligheden blandt ofre for hadforbrydelser. Det er nødvendigt at hadforbrydelsessagerne anmeldes, så de kommer til politiets kendskab, for at politiet kan hjælpe i de konkrete sager samt gennemføre målrettede indsatser på hadforbrydelsesområdet.

Bedre information om hadforbrydelser

Med henblik på at sikre bedre og mere oplysning om, hvornår en forbrydelse almindeligvis må anses for at være en hadforbrydelse, er der på politiets hjemmeside blevet lavet en dedikeret informationsside om hadforbrydelser (<https://politi.dk/hadforbrydelser>), som særligt er henvendt til personer, der har været udsat for en hadforbrydelse.

²⁸ Som det bemærkes af Justitsministeriet Forskningskontor ifm. diskussionen af omfanget af udsathed for hadefulde ytringer på internettet, så er det kun nogle typer hadefulde ytringer der er kriminaliseret i den danske straffelovs bestemmelser: § 266 (trusler), § 266 b (alvorlige hadefulde ytringer), § 267 (æreskrænkelser) og § 268 (bagvaskelser). Det er uvist, i hvilket omfang det, de adspurgte angiver at have været udsat for, i alle tilfælde er kriminaliseret i dansk lov (Justitsministeriets Forskningskontor 2021: 21).

Fokus på anmeldelses- og afhøringssituationen

Politiet er bevidst om, at det at være udsat for en hadforbrydelse kan indebære en betydelig belastning for forurettede. På den baggrund skrev Rigspolitiet i juli 2021 til alle politikredse, at politikredsene skal være særligt opmærksomme på anmeldelses- og afhøringssituationen i potentielle hadforbrydelsessager således, at borgere ikke skal oplyse om sagen i det offentlige rum – hverken i forbindelse med anmeldelse eller afhøring. Det er endvidere et led i politiets uddannelse, at der skal være særlig opmærksomhed på, at forurettede for hadforbrydelser kan befinde sig i en sårbar situation, der bl.a. indebærer iagttagelse af særlige diskretionshensyn, jf. om politiets uddannelse nedenfor.

Styrket registrering af hadforbrydelser og ændret monitoringspraksis

Politiet har løbende fokus på at styrke registreringen på hadforbrydelsesområdet, således at datagrundlaget bliver så retvisende som muligt

På trods af at der er etableret en monitoringsordning med særlige søgenøgler, som gør det muligt at identificere hadforbrydelsessager i politiets systemer, vidner monitoringen på området om, at det fortsat er en udfordring at sikre, at alle relevante sager registreres som hadforbrydelser ved brug af hadforbrydelsessøgenøglerne i politiets systemer. Rigspolitiet har derfor, som tidligere nævnt, med virkning fra 2017 revideret sin monitoringspraksis, således at der kan fremsøges et større antal relevante sager, uagtet at disse ikke er påført en søgenøgle eller et generelt søgeord, jf. afsnit 3 vedrørende årsrapportens datagrundlag. Rigspolitiet foretager på den baggrund særskilt controlling af hadforbrydelsesområdet med henblik på at sikre en mere ensartet og øget anvendelse af hadforbrydelsessøgenøglerne.

Uddannelse

Politiet har fokus på at sikre, at medarbejderne i politikredsene har de rette kompetencer til at håndtere hadforbrydelser professionelt og korrekt.

Undervisning i politiets registrering og behandling af hadforbrydelser indgår som en integreret del af Politiskolens basisuddannelse. Herudover udbyder politiet et efter- og videreuddannelsesstilbud i håndteringen af hadforbrydelser til alle politikredse. Formålet med uddannelsen er at klæde deltagerne på til at håndtere hadforbrydelsessager bedst muligt samt til at registrere hadforbrydelsessager korrekt i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). På uddannelsen bliver deltagerne grundigt introduceret til anvendelsen af søgenøglerne, præsenteret for lovgivningen på området og for, hvordan en hadforbrydelsessag bedst muligt efterforskes og belyses. Herudover indgår der oplæg fra forskellige interesseorganisationer med henblik på at give deltagerne et indblik i, hvordan det er at være en del af en udsat minoritetsgruppe, og hvordan anmeldelsessituationen og mødet med politiet opleves, når man har været udsat for en hadforbrydelse.

Uddannelses tilbuddet er senest revideret således, at de kommende deltagere også vil blive præsenteret for oplæg om bl.a. kognitiv afhøring med henblik på at have yderligere fokus på håndteringen af sårbare

ofre. Derudover vil uddannelsesbuddet blive udvidet fra et én-dags kursus til et to-dagskursus med virkning fra 2022.

Dialog med interessenter på hadforbrydelsesområdet

Politiet har dialog med en række centrale interessenter på hadforbrydelsesområdet, herunder Institut for Menneskerettigheder, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner (LGBT+ Danmark), Muslimernes Fællesråd og Det Jødiske Samfund i Danmark.

Intentionen er, at der gennem afholdelse af dialogmøder etableres et tættere og løbende samarbejde således, at politiet kan udveksle erfaringer med interessenterne samt få et nærmere indblik i, hvordan hadforbrydelsesområdet opleves og udvikler sig. Dialogmøderne har været afholdt med jævne mellemrum over de seneste fem år, og det er intentionen at forsætte møderne.

Da det fra maj 2021 er blevet en strafskærpende omstændighed, hvis man udsættes for kriminalitet på baggrund af et handicap, jf. straffelovens § 81 stk. 6, har politiet også indledt dialog med Danske Handicaporganisationer.

Herudover mødes Rigspolitiet med jævne mellemrum med andre og mindre interesseorganisationer, som ønsker at indgå i en dialog med politiet om hadforbrydelsesområdet.

Deltagelse i internationale netværk

Politiet har de seneste år haft fokus på at indhente viden og etablere samarbejder via deltagelse i internationale netværk vedrørende hadforbrydelser.

Aktuelt deltager politiet i en række arbejdsgruppemøder vedrørende indsamling og registrering af data på hadforbrydelsesområdet. Møderne er organiseret af EU's Fundamental Rights Agency (FRA). Arbejdsgruppen, der består af repræsentanter fra alle medlemslandene i EU, har blandt andet udarbejdet en guide omhandlende nøgleprincipper i forhold til myndighedernes registrering af hadforbrydelser (EU Kommissionen 2017).

Politiet deltager ligeledes i en arbejdsgruppe under OSCE's²⁹ Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) vedrørende forbedringen af forholdene for ofre for hadforbrydelser i hele OSCE-regionen.

Herudover deltager politiet og anklagemyndigheden i et mødeforum under EU-kommissionen omhandlende bekæmpelse af racisme, fremmedhad og andre former for intolerance³⁰. Formålet med dette mø-

²⁹ Organisationen for sikkerhed og samarbejde i Europa

³⁰ High Level Group on combating Racism, Xenophobia and other forms of intolerance.

deforum er, at medlemslandene kan diskutere og erfaringsudveksle "best practice" inden for hadforbrydelsesområdet, f.eks. forebyggelse og bekæmpelse af hadforbrydelser samt støtte til ofre for hadforbrydelser.

Rigspolitiet overtog pr. 1. november 2015 den nationale kontaktpunktsfunktion i forhold til OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). Siden overtagelsen af ansvaret på hadforbrydelsesområdet har Rigspolitiet i denne funktion deltaget i ODIHR-konferencer vedrørende hadforbrydelser og bidrager herudover løbende med opgørelser over antallet af hadforbrydelser i Danmark til ODIHR's årlige hadforbrydelsesopgørelser.

Litteratur

Bjørge, Tore (2018). Høyreekstremisme i Norge – Utviklingstrekk, konspirasjonsteorier og forebyggingsstrategier. Politihøgskolen, Oslo.

Det jødiske samfund i Danmark (2019). *Rapport om antisemitiske hændelser i Danmark i 2018.* <https://mosaiske.dk/wp-content/uploads/akvah-2018.pdf> (hentet d. 20.07.2021).

Det jødiske samfund i Danmark (2020). *Rapport om antisemitiske hændelser i Danmark i 2019.* <https://mosaiske.dk/wp-content/uploads/rapport-om-antisemitiske-haendelser-i-danmark-2019-210107.pdf> (hentet d. 20.07.2021).

Ejrnæs, A., Scherg, R. H., Cold, A., & Staunstrup, J. K. (2021). *Natteliv og vold. En geografisk analyse af udviklingen i nattelivsrelateret vold under coronapandemien.* Roskilde universitet.

EU Kommissionen (2017). Improving the recording of hate crime by law enforcement authorities – Key guiding principles. http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/ec-2017-key-guiding-principles-recording-hate-crime_en.pdf (hentet d. 07.06.2018).

Gover, A.R., Harper, S.B. & Langton, L. Anti-Asian Hate Crime During the COVID-19 Pandemic: Exploring the Reproduction of Inequality. *Am J Crim Just* 45, 647–667 (2020). <https://doi.org/10.1007/s12103-020-09545-1>

King, R. D. & Sutton, G. M. (2014). High Times for Hate Crimes: Explaining the Temporal Clustering of Hate Motivated Offending. *Criminology*, 51:871-894.

Justitsministeriets Forskningskontor (2020A). Ytringsfrihed i Danmark: En undersøgelse af danskeres holdninger til og oplevelser med ytringsfrihed.

Justitsministeriets Forskningskontor (2020B). Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005 – 2019.

Justitsministeriets Forskningskontor (2021). Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005 – 2020.

Politiet (2020). <https://politi.dk/statistik/hadforbrydelser>

Rigsadvokaten (2021). Afsnittet om hadforbrydelser <https://vidensbasen.anklagemyndigheden.dk/h/6dfa19d8-18cc-47d6-b4c4-3bd07bc15ec0/VB/9a3713eb-707e-4cbe-a6c7-a8dbf8785751?showExact=true> hentet d. 22.08.2021).

Schumann, S., & Moore, Y. (2021). Timing is Everything: The COVID-19 Outbreak as a Trigger Event for Sinophobic Hate Crimes in the United Kingdom. CrimRxiv.
<https://doi.org/10.21428/cb6ab371.283a70a2>

Williams, M. & Burnap, p. (2015). *Cyberhate on Social Media in the Aftermath of Woolwich: A case study in Computational Criminology and Big Data.* <https://academic.oup.com/bjc/article/56/2/211/2462519> (hentet 04.08.2020).

Williams, M. & Pearson, O. (2016). *Hate Crime and Bullying in the Age of Social Media.* https://orca.mwe.cf.ac.uk/88865/1/Cyber-Hate-and-Bullying-Post-Conference-Report_English_pdf.pdf (hentet d. 29.05.2016)

Williams, M. L. & Burnap, P. (2016). *US and them: identifying cyber hate on Twitter across multiple protected characteristics.* <http://epjdatascience.springeropen.com/articles/10.1140/epjds/s13688-016-0072-6>